

УДК 338.001.36

А. О. Князевич,
к. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКІВ ІННОВАЦІЙ У СКЛАДІ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ КРАЇНИ

A. Kniazevych,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
The Professor of the Department of Management, Rivne State University of Humanities, Rivne

THE MODEL OF FUNCTIONING OF INNOVATION MARKETS IN COMPOSITION OF THE INNOVATION INFRASTRUCTURE OF COUNTRY

У статті представлено підхід до визначення складу і ролі суб'єктів інноваційної інфраструктури України як необхідних елементів для забезпечення розвитку національної економіки. Обґрунтовано, що інноваційна інфраструктура є динамічною саморегулюючою системою ринків і суб'єктів, що вступають на цих ринках у певні економічні відносини та забезпечують створення необхідних умов для розширеного виробництва інноваційної продукції, технологій, послуг. Представлено модель взаємодії ринків інновацій у складі інноваційної інфраструктури країни. Визначено фактори впливу на стан ринків інноваційної інфраструктури.

The aim of the article is to develop a model of interaction between innovation markets as a part of the innovation infrastructure.

The results of the analysis. The innovative infrastructure is a dynamic self-regulating system of markets and subjects, that entry into certain economic relations in these markets, in the limits conditioned by laws, normative and legal acts of Ukraine, and providing the necessary conditions for enhanced production of innovative products, technologies and services.

The market of innovations is a set of innovative kinds of products and processes, businesses and individuals who sell or buy scientific and high-tech products. As specific sphere of sale, the market of innovations defines the object of trade, technical and socio-economic novation, rationalization propositions, inventions, patents, technological innovations and know-how. As the system of economic relations, it directed on development, implementation and diffusion of innovations at various levels.

The model of functioning of innovation markets consists of markets of intellectual property, information services, financial services, labor and labor resources production, technical services and innovative products.

On the state of the markets of innovative infrastructure influenced external and internal factors. External influences are carried out through the global economic crisis, the development process of technology transfer, outsourcing and other factors of international level. Internal factors are political, economic, scientific, technological, industrial and financial features development of the country.

Conclusions and directions of further researches. The innovation infrastructure is artificially created environment that is designed to stimulate of innovation activities. The innovation infrastructure is a dynamic self-regulating system of markets services. At the stage of a gradual exit from the economic crisis, particular importance is the creation on the innovative market of the country favorable conditions for a more complete realization of creative, intellectual and inventive potential of Ukrainian society. The susceptibility of the national economy to innovate is largely dependent on the availability in market demand for innovative products by consumers, accelerating the spread of advanced technologies, including through the expanding the circle of innovation active enterprises to medium business, creation of new innovative companies and dynamic growth of its scale.

Ключові слова: інноваційна інфраструктура, ринок інновацій, інтелектуальна власність, інноваційний проект, технопарки, бізнес-інкубатори.

Key words: innovation infrastructure, market of innovations, intellectual property, innovative project, technology parks, business incubators.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ В ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

У XXI столітті чітко визначився загальноприйнятий імператив інноваційного розвитку національних економік. У той же час у суспільстві діють сили гомеостазу

(прагнення до стабільності динамічного середовища) і самозбереження, які, як правило, чинять опір різким інноваційним змінам. Когнітивний розвиток суспільства як здатність логічно діяти у взаємодії зі змінами у навколишньому середовищі визначає саме концепцію інно-

ваційного розвитку в якості єдиної стратегічної лінії подальшого саморозвитку підприємництва і суспільства. Рушійною силою для перетворення результатів наукових досліджень у ринково відповідні інноваційні товари і прибуток є інформаційна підтримка трансферу інноваційних пропозицій науки на ринках інновацій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням проблем управління формуванням та розвитком інноваційної інфраструктури і її головної складової — ринку інновацій присвячено значну кількість наукових робіт. Зазначені проблеми активно досліджувалися у роботах таких зарубіжних вчених, як Д. Доржиєва [1], Н. Іванова [2], Н. Каленська [3], В. Трібушна [9], Р. Чобанова [11], Й. Шумпетер [13] та ін. Різні аспекти цього питання знайшли своє відображення у роботах низки українських вчених-економістів таких, як М. Канаєва [4], В. Соловйов [8], Л. Федулова [10], Т. Шотік [12], І. Яненкова [14] і багатьох інших.

НЕ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ ПИТАННЯ, ЩО Є ЧАСТИНОЮ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Питання складу і формування сучасного ринку інновацій мають складний і багатоаспектний характер, тому, незважаючи на значну кількість наукових робіт, вимагають подальшого дослідження. Постійні соціальні та економічні зміни в країні і світі ставлять перед науковцями та представниками бізнесу ряд завдань, пов'язаних з необхідністю внесення коректив, обліку динаміки цих змін і їх впливу на інноваційну інфраструктуру, специфіку розвитку вітчизняного ринку інновацій.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розробка моделі взаємодії ринків інновацій у складі інноваційної інфраструктури країни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Основою для побудови моделі є попередні дослідження автора [5; 6; 7], в яких інноваційна інфраструктура розглядається як динамічна саморегулююча система ринків і суб'єктів, що вступають на цих ринках у певні економічні відносини в межах, обумовлених законами і нормативно-правовими актами України, і що забезпечують створення необхідних умов для розширеного виробництва інноваційної продукції, технологій, послуг.

Головна мета формування і функціонування інноваційної інфраструктури країни — забезпечення комплексної інноваційної діяльності, збереження і розвиток науково-технічного потенціалу країни в інтересах суспільства, включаючи подолання спаду виробництва, його структурну перебудову, зміну номенклатури виробів, створення нової продукції, нових виробничих процесів.

Ринок інновацій являє собою сукупність інноваційних видів продукції та процесів, юридичних і фізичних осіб, які продають або купують науково-технічну наукоємку продукцію. Як специфічна сфера купівлі-продажу, ринок інновацій визначає об'єктом торгівлі технічні та соціально-економічні нововведення, раціоналізаторські пропозиції, винаходи, патенти, технологічні нововведення, ноу-хау. Як система економічних відносин він спрямований на розробку, впровадження та дифузії нововведень на різних рівнях.

Основне призначення ринку інновацій — комерціалізація всіх етапів інноваційної діяльності. Об'єкти ринку інновацій на кожному етапі мають певну споживчу вартість, що дозволяє суб'єктам ринку виконувати комерційний обмін і отримувати прибуток.

Не маючи певного місця для проведення ринкових операцій купівлі-продажу, ринок інновацій функціонує завдяки рекламі, засобам масової інформації, консалтинговим організаціям, бізнес-центрам, бізнес-інкубаторам, виставкам, презентаціям тощо. Держава шляхом

фінансування, призначення грантів, визначення пріоритетних напрямків досліджень, обґрунтованої інноваційної політики формує орієнтири подальшого розвитку інноваційної економіки країни. Становлення ринку інновацій обумовлене нормами чинного законодавства у сфері наукового та інноваційного розвитку, прав інтелектуальної власності та збільшенням попиту на нові розробки, товари, технології, які краще задовольняють потреби споживачів.

У процесі дослідження реального стану дії ринків інноваційної інфраструктури було використано детерміноване моделювання і перетворення факторних систем. На стан ринків інноваційної інфраструктури впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори. До зовнішнього впливу віднесемо кризовий стан економіки, розвиток процесів трансферу технологій та аутсорсингу, інші чинники міжнародного рівня. Внутрішні фактори представлені політичними, економічними, науково-технічними, виробничими та фінансовими особливостями розвитку країни.

Модель функціонування інноваційної інфраструктури, що складається з визначеного числа ринків, представлена на рисунку 1.

Ринок об'єктів інтелектуальної власності. У ринковій економіці постіндустріального суспільства національне багатство визначається не тільки сумарним обсягом матеріальних ресурсів країни, а й знаннями, цінностями, отриманими у процесі інтелектуальної праці вчених, винахідників, дослідників.

Інтелектуальна праця — це, без перебільшення, вищий вид людської діяльності, пов'язаний з пізнанням навколишньої дійсності, що починається від гіпотези, припущення і до отримання результату у вигляді ідей, винаходів, відкриттів, нових знань тощо. При цьому отримання інноваційно корисного інтелектуального продукту носить імовірнісний характер і може бути як позитивним, так і негативним.

Найбільш значимі й перспективні винаходи, раціоналізаторські пропозиції, ноу-хау, результати інтелектуальної праці, які офіційно, юридично зареєстровані як об'єкти інтелектуальної власності, стають ринковим товаром. Інтелектуальна власність є нематеріальним об'єктом, нематеріальним ресурсом. Їх автор — вчений, винахідник, дослідник або навіть науково-дослідницька організація — творець об'єкту інтелектуальної власності отримує виняткове право на його застосування, використання і виступає як продавець на ринку об'єктів інтелектуальної власності. З іншого боку, фізичні та юридичні особи, які бажають отримати право на використання цих об'єктів у своїй виробничій діяльності, виступають у ролі покупців об'єктів інтелектуальної власності. Взаємовигідна комерціалізація інтелектуальної продукції відбувається у процесі продажу патентів, ліцензій та інших об'єктів інтелектуальної власності зацікавленим особам, безпосереднім виробникам інноваційної продукції, товарів, послуг.

В умовах глобалізації світової економіки для успішного використання інноваційних ідей і поширення нових технологій важливого значення для виробників набуває придбання і комерційне використання об'єктів інтелектуальної власності. Розвиваються відносини ринкового характеру між наукою і виробництвом, зростає ліцензійна торгівля, передача технологій, відбувається формування ринку об'єктів інтелектуальної власності. Найбільшим попитом користується технологія виготовлення нових видів наукоємкої продукції (вузькоспеціалізовані технологічні устаткування, фармацевтичні препарати, обчислювальна техніка тощо).

Про ефективність роботи національного ринку об'єктів інтелектуальної власності можна робити висновки по співвідношенню представлених на продаж товарів інтелектуальної власності у вигляді патентів, ліцензій, раціоналізаторських пропозицій, ноу-хау і

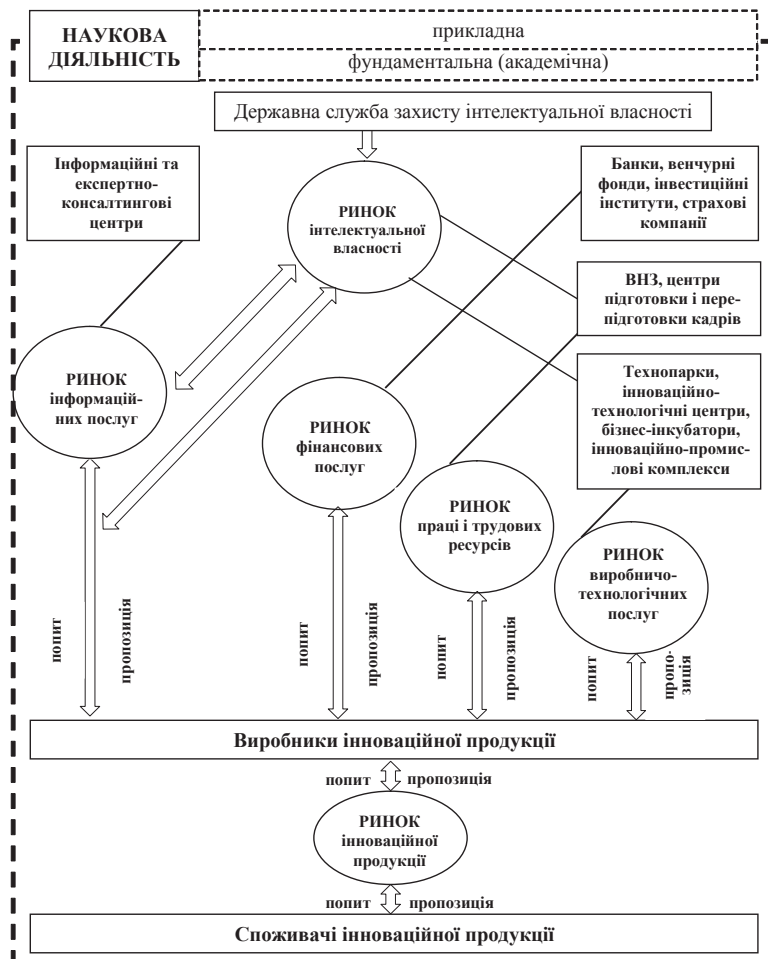

Рис. 1. Модель функціонування інноваційної інфраструктури країни

Розроблено автором.

кількості подібних товарів, куплених і використуваних виробниками для виготовлення інноваційної продукції, товарів, послуг.

Для підвищення рівня інтелектуального та інноваційного потенціалу країни необхідно активізувати діяльність ринку інтелектуальної власності, підвищити престижність та оплату інтелектуальної праці.

Ринок інформаційних послуг. Наступним ринком у складі інноваційної інфраструктури, який працює у тісній взаємодії і паралельно з ринком інтелектуальної власності, є ринок інформаційних та експертно-консалтингових послуг. На цьому ринку в якості товару пропонується інформація про появу нових науково-інноваційних ідей, пропозицій, розробок, саме тут пропонуються експертно-аналітичні послуги з економічного аналізу та пошуку найбільш перспективних ідей, а також консалтингові послуги з інноваційного бізнес-планування. Комунікації на ринку інформаційних послуг найчастіше носять інтерактивний характер. Структура і зміст продукції інформаційного ринку найрізноманітніші та надзвичайно мінливі.

Сутність ринку інформаційних послуг можна визначити як сукупність економічних, правових і соціальних відносин, що виникають у процесі задоволення інформаційних потреб виробничників, які бажають налагодити випуск інноваційної продукції, нових товарів, послуг і готових заплатити за цю інформацію прийнятну ціну.

Стрімке зростання і розширення попиту на наукову, науково-технічну та економічну інформацію, а також підвищення вимог до змісту і форм подання інформаційних даних, є спонукальними стиму-

лами розвитку ринку інформаційних і консалтингових послуг у складі інноваційної інфраструктури країни.

Україна робить перші кроки щодо виходу ринку інноваційних послуг на міжнародну арену як аутсорсера для західних країн. Так, у 2015 році в рейтинг "The 2015 Global Outsourcing 100" потрапили чотири українські компанії, що займаються ІТ-аутсорсингом: Eleks, Miratech, Softengi і SoftServe. Також у рейтингу відзначаються зарубіжні компанії, у яких відкриті великі офіси в Україні: світова Luxoft, білоруський Intectics, американські TEAM International Services і Softjourн. Все це позитивно впливає на поліпшення іміджу України на світовому ІТ-ринку і активізації її інформаційних послуг.

Ринок фінансових послуг. Однією з найважливіших проблем, що стоять перед керівництвом країни в умовах гострого дефіциту фінансових коштів, є вирішення питання: скільки і які кошти слід виділяти на академічну науку, на прикладні науково-технічні дослідження та інноваційні розробки? Крім того, частину державних фінансових коштів необхідно розподіляти між суб'єктами інноваційної інфраструктури для підтримки та інтенсифікації їх діяльності. Головною діювою особою, заради якої створюється інноваційна інфраструктура країни, є інноваційно-активні виробничі підприємства, які перетворюють наукові ідеї у додану вартість і матеріальні блага. Сучасне фінансове становище більшості вітчизняних підприємств не дозволяє виділяти у необхідному обсязі кошти на закупівлю нових технологій, на оновлення виробничого обладнання, на підготовку висококваліфікованих кадрів. Обсяг державного бюджету завжди обмежений. Труднощі прийняття рішення про фінансування інноваційного вироб-

ництва полягають, перш за все, в тому, що у більшості випадків такі вкладення не можуть дати швидку віддачу. Крім того, інвестування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, організації інноваційного виробництва завжди виступає у якості довгострокового, стратегічного рішення, яке доводиться приймати з урахуванням загальної інноваційної політики держави.

Обов'язкова частина державного фінансування суб'єктів інноваційної інфраструктури включає у себе, перш за все, фінансування розвитку фундаментальної (академічної) науки. Витрати на прикладні науково-технічні дослідження та проектні роботи, дослідно-конструкторські та експериментальні розробки, на технологію і виробничо-технічне освоєння випуску нової продукції можуть бути профінансовані як за рахунок державного бюджету, так і за рахунок інших джерел. Такими джерелами фінансування можуть стати: банківські кредити; інноваційні кредити; емісія цінних паперів; використання венчурного капіталу; самофінансування; фінансування інноваційних проектів з доходів, одержуваних у процесі реалізації короткострокових проектів; здача в оренду (або лізинг) тимчасово вільних активів; надання майна підприємств під заставу отриманих коштів; продаж ліцензій на використання інноваційних технологій і ноу-хау; аутсорсинг у інноваційній діяльності як метод залучення іноземних інвестицій; державне стимулювання, створення пільгових умов для зовнішніх і внутрішніх інвестицій в інновації та нові технології. Розширення і максимально можливе використання всіх потенційних джерел фінансування є першочерговим завданням для розвитку ринку фінансових послуг.

Ринок праці і трудових ресурсів у складі інноваційної інфраструктури виступає регулятором соціально-економічних і трудових відносин між державою, роботодавцем і працівниками з питань найму, використання, навчання та перекваліфікації, підвищення кваліфікації робочої сили у процесі інноваційного виробництва. Інновації у сучасній техніці і технології, систематичне оновлення продукції, що випускається, пред'являють підвищені вимоги до якості підготовки трудових ресурсів, викликають необхідність постійного навчання та перекваліфікації кадрів. У багатьох регіонах країни спостерігається нестача висококваліфікованих фахівців, особливо менеджерів, які мають досвід інноваційного підприємництва.

Ринок праці повністю залежить від стану національної економіки і рівня безробіття. У 2005—2007 роках економіка України зростала, фахівці були в дефіциті, і вони диктували свої умови найму роботодавцям. Стан ринку праці та трудових ресурсів різко змінився внаслідок останніх соціально-політичних і військових подій в Україні. Кількість вакансій зменшилася майже на 20%, кількість трудових мігрантів (переселенців) всередині країни весь час збільшується, рівень безробіття стрімко підвищується.

Перспективним для національної інноваційної системи може стати аутсорсинг кадрових послуг з великими міжнародними компаніями, який буде сприяти гармонізації ринку праці й соціальних інтересів українського суспільства.

Ринок виробничо-технологічних послуг включає у себе послуги та можливості, що надаються інноваційно активним підприємствам, зі сторони технологічних парків, інноваційно-технологічних центрів, інноваційно-промислових комплексів, а також центрів з передачі та трансферту технологій, центрів колективного використання високотехнологічного обладнання. Необхідність створення ринку виробничо-технологічних послуг у сфері інноваційного виробництва обумовлена потребами підприємств у отриманні технічної і технологічної допомоги, у наданні їм виробничих площ і обладнання, необхідного для успішної реалізації інноваційних про-

єктів. Супроводжуюча підтримка може бути пов'язана також з попередньою підготовкою матеріальних ресурсів, з впровадженням ресурсо- та енергозберігаючих технологій, з наданням інноваційним товарам певної ринкової готовності.

В Україні протягом останніх десятиліть спостерігається скорочення промислового виробництва і особливо наукомістких виробництв інвестиційного спрямування, що веде до деградації, руйнації національної економіки і її поступової деіндустріалізації. Основні виробничі потужності зношені на 50—60%, нове обладнання не встановлюється у зв'язку з недостатнім обсягом фінансування. Придбання нових технологій і поліпшення якості продукції, що випускається відбувається дуже повільно, що несприятливо позначається на конкурентоспроможності товарів на світовому ринку.

Одним із шляхів вирішення проблем виробничо-технологічного сектору може стати створення компаній-аутсорсерів з великими закордонними виробниками інноваційної продукції. Аутсорсинг виробничих площ, техніки, технології та робочої сили широко використовується у багатьох країнах світу. В сучасних умовах — це загальновизнаний і один з найбільш ефективних методів розвитку інноваційної підприємницької діяльності.

Для України аутсорсинг з провідними світовими компаніями є можливістю для залучення іноземних інвесторів. Україна може стати ефективним майданчиком для побудови офісних приміщень, виробничих корпусів закордонних корпорацій, що виробляють автомобілі, електронне високотехнологічне обладнання, прилади тощо. Все це, у кінцевому підсумку, відкриє широкі можливості для реструктуризації та інноваційного розвитку національної промисловості.

Ринок готової інноваційної продукції. Низький попит на готову інноваційну продукцію всередині країни і за кордоном є головною причиною слабкого розвитку ринку інноваційної продукції. Це пояснюється низькою платоспроможністю підприємств, на яких ця продукція могла б знайти застосування, а також відсутністю інформації, недостатньою рекламою можливостей та якості нових товарів, неефективністю роботи з просування інноваційної продукції на ринки збуту.

Велике значення для вирішення цього завдання має оптимізація поєднання ринкового механізму з державним регулюванням. Державне регулювання ринку інноваційної продукції може здійснюватися як прямими, так і непрямими методами, які включають у себе економічні, інформаційні, законодавчі та адміністративні методи.

Сучасний стан ринків інноваційних послуг в Україні і особливості їх подальшого розвитку визначаються наступними факторами:

- 1) необхідність подальшого розширення кількості суб'єктів і об'єктів інноваційної інфраструктури, нарощування обсягів і якості пропонованих ними послуг;
- 2) проблеми економічного розвитку, дефіцитність державного і місцевих бюджетів унеможливають оптимальну фінансову підтримку суб'єктів і об'єктів інноваційної інфраструктури;
- 3) можливість налагодження ефективного функціонування на комерційній основі сервісних господарських утворень у складі інноваційної інфраструктури;
- 4) становлення інноваційної інфраструктури об'єктивно обумовлене як зростанням потреб суб'єктів інноваційної діяльності у послугах, що надаються, так і рівнем розвитку національної науково-технічної сфери, наявністю науково-технічних розробок, які у подальшому можуть бути комерціалізовані;
- 5) подальший розвиток національної інноваційної інфраструктури можливий на основі процесів софтизації і поглиблення сервісної моделі дій її суб'єктів.

ВИСНОВКИ ТА НАПРЯМКИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

По-перше, інноваційна інфраструктура — це штучно створене середовище, яке призначене для стимулювання інноваційної діяльності. По-друге, інноваційна інфраструктура — це динамічна саморегулююча система ринків послуг.

Отже, на етапі поступового виходу з економічної кризи, особливого значення, набуває створення на інноваційному ринку країни сприятливих умов для більш повної реалізації креативного, винахідницького потенціалу українського суспільства. Сприйнятливність національної економіки до інновацій у значній мірі залежить від наявності на ринку попиту на інноваційну продукцію з боку споживачів, прискорення поширення передових технологій, у тому числі за рахунок розширення кола інноваційно активних підприємств у середньому бізнесі, створення нових інноваційних фірм і динамічного зростання їх масштабів.

Література:

1. Доржиева Д.Д. Инновационная инфраструктура как фактор социально-экономического развития региона: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 — экономика и управление народным хозяйством (региональная экономика) / Д.Д. Доржиева; ГОУ ВПО "Восточно-Сибирский государственный технологический университет". — Улан-Удэ, 2009. — 20 с.
2. Иванова Н.И. Национальные инновационные системы: моногр. / Н.И. Иванова. — М.: Наука, 2002. — 244 с.
3. Каленская Н.В. Методология формирования инфраструктурного обеспечения инновационного развития промышленных предприятий: автореф. дис. ... докт. экон. наук: 08.00.05 — экономика и управление народным хозяйством (управление инновациями) / Н.В. Каленская; ГОУ ВПО "Казанский государственный технологический университет". — Казань, 2010. — 40 с.
4. Канаева М. Класифікація складових та елементів інноваційної інфраструктури / М. Канаева // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. — Економіка. — 2008. — № 99. — С. 35—39.
5. Князевич А.О. Ринок інновацій в складі інноваційної інфраструктури країни / А.О. Князевич // Маркетинг і менеджмент інновацій. — № 3. — 2015. — С. 129—139.
6. Князевич А. Формирование и функционирование инновационной инфраструктуры Украины: моногр. / А. Князевич. — Рівне: "Волинські береги", 2016. — 272 с.
7. Князевич А. Управление на формирането и функционирането на иновационна инфраструктура на Украйна: автореф. на дисертация за присъждане на научната степен "доктор на икономическите науки": професионално направление 3.7. "Администрация и управление", докторска програма "Организация и управление извън сферата на материалното производство" / А. Князевич; Варненски свободен университет "Черноризец Храбър". — Варна (Република България), 2016. — 64 с.
8. Соловьев В.П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (синергетические эффекты инноваций): моногр. / В.П. Соловьев. — К.: Феникс, 2006. — 560 с.
9. Трибушная В.Х. Инновационная инфраструктура как необходимость поддержки наукоёмкого предпринимательства: технопарки и стратегическое управление: моногр. / В.Х. Трибушная. — Ижевск: Ижевский государственный технический университет, 2011. — 240 с.
10. Федулова А.І. Економіка знань: підруч. / А.І. Федулова. — НАН України; Ін-т екон. та прогноз. НАН України. — К., 2009. — 600 с.
11. Чобанова Р. Иновативност на националната икономика: моногр. / Р. Чобанова. — София: Академично издателство "Проф. Марин Дринов", 2012. — 434 с.

12. Шотік Т.М. Інноваційні інфраструктури країн світу / Т.М. Шотік // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — Сер.: Логістика. — 2010. — № 669. — С. 327—334.

13. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия; [пред. В.С. Автономова] / Й.А. Шумпетер. — М.: ЭКСМО, 2007. — 864 с.

14. Яненко І.Г. Організаційно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика: моногр. / І.Г. Яненко. — Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2012. — 380 с.

References:

1. Dorzhieva, D.D. (2009), "Innovative infrastructure as a factor of social and economic development of the region", Ph.D. Thesis, Economy, East-Siberian State Technological University, Ulan-Ude, Russia.
2. Ivanova, N.I. (2002), Nacional'nye innovacionnye sistemy [National innovation systems], Nauka, Moscow, Russia.
3. Kalenskaja, N.V. (2010), "Methodology of formation of infrastructural maintenance of innovative development of industrial enterprises", Ph.D. Thesis, Economy, Kazan State Technological University, Kazan, Russia.
4. Kanaieva, M. (2008), "Classification of components and elements of innovation infrastructure", Visnyk Kyiv-s'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika, vol. 99, pp. 35—39.
5. Kniazevych, A.O. (2015), "Market of innovations in composition of the innovation infrastructure of country", Marketynh i menedzhment innovatsii, vol. 3, pp. 129—139.
6. Kniazevych, A. (2016), Formirovanie i funkcionirovanie innovacionnoj infrastruktury Ukrainy [Formation and functioning of innovation infrastructure in Ukraine], Volins'ki oberegi, Rivne, Ukraine.
7. Kniazevych, A. (2016), "Management of formation and functioning of innovative infrastructure of Ukraine", Ph.D. Thesis, Economy, Varna Free University "Chernorizets Hrabar", Varna, Bulgaria.
8. Solov'ev, V.P. (2006), Innovacionnaja dejatel'nost' kak sistemnyj process v konkurentnoj jekonomike (sinergeticheskie jeffekty innovacij) [Innovation activity as a system process in a competitive economy (innovation synergistic effects)], Feniks, Kyiv, Ukraine.
9. Tribushnaja, V.H. (2011), Innovacionnaja infrastruktura kak neobходimost' podderzhki naukojomkogo predprinimatel'stva: tehnoparki i strategicheskoe upravlenie [Innovative infrastructure as the need to support high technology entrepreneurship: technology parks and strategic management], Yzhevskij hosudarstvennyj tekhnicheskij unyversytet, Yzhevsk, Russia.
10. Fedulova, L.I. (2009), Ekonomika znan' [Knowledge economy], Instytut ekonomiky ta prohnouzuvannia NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
11. Chobanova, R. (2012), Inovativnost na nacionalnata iekonomika [Innovativeness of the national economy], Akademichno izdatelstvo "Prof. Marin Drinov", Sofia, Bulgaria.
12. Shotik, T.M. (2010), "The innovation infrastructure of the world", Visnyk Natsional'noho universytetu "L'viv's'ka politekhnika". Lohistyka, vol. 699, pp. 327—334.
13. Shumpeter, J.A. (2007), Teorija jekonomicheskogo razvitija. Kapitalizm, socializm i demokratija [The theory of economic development. Capitalism, Socialism and Democracy], JeKSMO, Moscow, Russia.
14. Яненко І.Г. Орханізатсійно-управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика [Organizational and managerial resources of innovation development of economy: Methodology and Practice], ChDU ім. П.Могили, Mykolayiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2017 р.